

GRUNDLAG FOR DEN BEREGNEDE SMÅGRISENOTERING – december 2023

Sisse Villumsen Schlægelberger

SEGES Innovation P/S

STØTTET AF

Svineafgiftsfonden

Hovedkonklusion

Den beregnede Smågrisenotering beregnes ud fra det bedst mulige skøn over indtægter og udgifter for henholdsvis smågrise- og slagtegriseproducenten. Underskud og overskud deles ligeligt mellem producenterne.

Sammendrag

Den beregnede Smågrisenotering beregnes ud fra det bedst mulige skøn over indtægter og udgifter for en konventionel smågrise- og slagtegriseproduktion. Indtægterne kommer ved salg af slagtegrise og søer baseret på Danish Crowns notering, som reguleres for forskellige fradrag og tillæg samt efterbetaling. Smågriseprisen er dermed baseret på den gennemsnitlige, afregnede pris for almindelige slagtegrise. Omkostningerne består af stykomkostninger samt kontante kapacitets- og finansieringsomkostninger. Ud fra de samlede indtægter og udgifter kommer der et resultat på bundlinjen, som fordeles mellem smågrise- og slagtegriseproducenten. Det er forholdet mellem de finansielle omkostninger ved at producere henholdsvis en smågris og en slagtegris, der anvendes til at fordele under- og overskud mellem smågrise- og slagtegriseproducenten.

Formålet er at sikre samme afkast af den investerede kapital i produktionsapparatet for smågrise- og slagtegriseproducenten.

Den beregnede Smågrisenotering beregnes ud fra Danish Crowns gennemsnitlige afregningspris for almindelige slagtegrise. Alle former for specialproduktioner holdes udenfor afregningsprisen. Afregningsprisen korrigeres løbende ud fra den seneste offentliggjorte slagtegrisenotering fra Danish Crown. Hvis slagtegrisenoteringen suspenderes, offentliggøres Den beregnede Smågrisenotering uændret ugentligt, indtil en ny slagtegrisenotering foreligger. Den beregnede Smågrisenotering er en beregnet gennemsnitlig pris for alle smågrise, det vil sige inkl. de grise, som måtte have fejl, der medfører en mindre værdi.

Der er fra december 2022 indført en ny datakilde til beregning af foder- og energipriser. Datagrundlaget er fremadrettet månedlige opgørelser fra Ø90. Foderpriserne opdateres fortsat på månedlig basis, mens opdateringen af energiprisen ændres fra årlig til månedlig opdatering.

Kontrakter, der indgås mellem køber og sælger, bør omfatte:

Alle smågrisenoteringer, der offentliggøres på Landbrug & Fødevarer Sektor for Gris' hjemmeside (www.svineproduktion.dk), skal betragtes som vejledende priser. Der er en række forhold, som køber og sælger selv skal forholde sig til, når afregningsgrundlaget for smågriseprisen skal fastlægges, herunder hvilken eller hvilke noteringer grisene afregnes efter, samt hvilket grundlag et kvalitetstillæg eller -fradrag til prisen beregnes ud fra.

Ligeledes skal parterne selv forholde sig til prisen på ukurante grise, som fx halvornet, grise med brok, grise med farvede aftegn samt grise, der i størrelse afviger fra det aftalte. Grise med brok, som dør eller kasseres, indgår i produktionsresultatet og dermed i smågriseprisen. Grise med brok, der leveres og afregnes på normal vis, er der ikke noget tab på.

Det bør ligeledes være aftalt, hvordan køber og sælger skal forholde sig i tilfælde af, at der er fundet tabsvoldende sygdomme i købers eller sælgers besætning, herunder handlingsplaner til kontrol af sygdommen.

Baggrund

Beregning af Smågrisenoteringen foretages hver uge og offentliggøres hver torsdag kl. 14:00. De samlede omkostninger ved at producere en gris og fordelingen mellem små- og slagtegrisen anvendes til at beregne smågriseprisen. Det gøres ved at beregne omkostningen til at producere en smågris og tillægge eller fradrage en procentandel af fortjenesten eller tabet på slagtegrisen. Fordelingen af tab og fortjeneste foretages ud fra investeringens størrelse til henholdsvis at producere en smågris og en slagtegris.

Mindst en gang årligt tages samtlige forudsætninger op til ny vurdering for at blive tilpasset den løbende udvikling. Ændringer i noteringen, efterbetaling, foderpriser og produktionsafgifter indgår dog i beregningen på det tidspunkt, de måtte fremkomme.

Årshjul for Den beregnede Smågrisenotering

Ændringer sker altid og meldes ud torsdag i ugen før de er gældende fra om mandagen.

Fx: Det opdaterede grundlag for Den beregnede Smågrisenotering, som er gældende fra uge 26, meldes ud torsdag i uge 25.

Udvalget for Den beregnede Smågrisenotering kan altid beslutte afvigelser fra det angivne tidspunkt:

Uge 26: Grundlaget for Den beregnede Smågrisenotering opdateres.

Uge 51: Den beregnede Smågrisenotering opdateres med ny efterbetaling, korrektioner til afregningsprisen og slagtevægt.

En gang månedligt opdateres priserne på foder og energi i Den beregnede Smågrisenotering.

Produktionsresultater

Produktionsresultaterne er fra effektivitetskontrollen, hvor data indsamles en gang årligt og dækker et helt kalenderår. Resultaterne, der ses i tabel 1, er vejede gennemsnit.

Tabel 1. Produktionsresultater

Periode	2021	2022
Sohold:		
Antal besætninger	862	760
Antal søer pr. besætning	813	824
1. lægskuld, %	24,5	24,1
Levendefødte pr. kuld	17,9	18,0
Fravænnede pr. årsso	34,0	34,1
Sofoder pr. årsso *	1.514	1.514
Fravænningsvægt, kg	6,4	6,3
Pattegrise foder pr. gris i farestald, FEsv	1,0	1,0
Sofoder korrigeret til 7 kg ved fravæning **	1.536	1.540
Afgangsvægt, kg		
Afgangsvægt, kg	30	30
FEsv pr. kg tilvækst	1,81	1,77
Døde grise, %	3,9	4,3
Daglig tilvækst, gram	464	465
Slagtegrise:		
Antal besætninger	985	1.116
Producerede pr. besætning	8.858	8.595
Slagtevægt, kg	90,6	87,6
Vægt ved indsættelse, kg	30	30
FEsv pr. kg tilvækst, 30 til 115 kg	2,66***	2,65***
Daglig tilvækst, gram	1.032	1.040
Døde og kasserede, %	3,6	3,5

*) Inkl. foder til sopolte

**) Beregnes som ekstra foderdage pr. kuld à 8 FEso for at opnå 7 kg i fravænningsvægt, Daglig tilvækst i intervallet 6-7 kg er sat til 215 gram

***) Reference foderudnyttelse 30-115 kg

Smågrisenoteringerne

Den beregnede Smågrisenotering er vejledende. Hvis man ønsker at korrigere noteringen, efter hvad den enkelte opnår i afregningspris i forhold til basisafregningsprisen, der fremkommer ved notering + 0,06 kr. pr. kg, gøres det ved at korrigere smågriseprisen med 4,57 kr. pr. 10 øre i afvigelse i afregningsprisen pr. 30 kg gris og med 3,17 kr. pr. 10 øre i afvigelse i afregningsprisen pr. 7 kg gris.

Nedenstående noteringer og slagtevægte indgår i Den beregnede Smågrisenotering:

Brokgrise, der dør/aflives, indgår i produktionsresultaterne.

Ændringer i slagtevægt i forbindelse med højtider indgår i den gennemsnitlige slagtevægt. Eventuelle tillæg ved fremrykning eller udsætning af grise er indregnet i den gennemsnitlige korrektion af afregningsprisen.

Slagtesøer over 126,4 kg afregnes med sonotering inkl. efterbetaling. Slagtepolte under 110 kg afregnes som slagtegrise inkl. efterbetaling for slagtegrise.

Slagtevægt

Slagtegrise, gns. slagtevægt i regnskabsåret 22/23	87,6 kg
Søer og gylte	182,4 kg
Polte	87,6 kg
Orner	182,4 kg

Afregningspris

For regnskabsåret 2022/23 udbetalte Danish Crown 110 øre pr. kg i efterbetaling. Efterbetalingen reguleres en gang årligt i uge 51, hvor den udbetales til producenterne. Særlige kontraktmæssige tillæg, der ikke udbetales løbende som en del af afregningen, indregnes ikke i afregningsprisen, fx nyhustillæg, introduktionstillæg og vækstillæg samt etableringsbonus. De reguleringer, der indgår i afregningsprisen udover efterbetalingen, fremgår af nedenstående tabel. Reguleringerne til afregningsprisen justeres to gange årligt i forbindelse med opdateringen af grundlaget i uge 26 og 51. Fra 1. oktober 2023 har Danish Crown besluttet, at inkludere indberetningsbonus og bæredygtighedstillæg i noteringen. De er derfor blevet fjernet i Den beregnede Smågrisenotering fra denne dato. Fremadrettet vil der være et fradrag for manglende indberetning, som vil blive inkluderet i korrektionerne til afregningspriser i Den beregnede Smågrisenotering, når det bliver aktuelt.

Tabel 2. Korrektioner til noteringen for at få afregningsprisen

År	2022	2023
Notering	10,00	10,00
Vægt	-0,08	-0,09
Kødprocent	0,11	0,12
Indberetningsbonus	0,10	-
Danish Crown-mængde	0,05	0,05
Bæredygtighedstillæg	0,07	-
Logistik mv.	-0,04	-0,02
Afregningspris	10,21	10,06

Beløb, der indsættes på ejerkonti, indgår ikke i afregningsprisen, som ligger til grund for smågriseprisen. Beløb, der indsættes på ejerkonti, er fastfrosne, indtil medlemskabet af Danish Crown ophører. Ved medlemsophør opgøres kontoen, og pengene kan blive udbetalt med 1/10-del over de efterfølgende 10 år. Forudsætningen er, at der er et tilsvarende overskud, der indsættes på ejerkonti, idet Danish Crowns egenkapital ikke må påvirkes negativt som følge af udbetalinger. Der kan ikke beregnes nogen nutidsværdi, og beløbet bliver derfor ikke indregnes i afregningsprisen på indbetalingstidspunktet.

Foder- og energipriser

Fra december 2022 indføres der en ny datakilde til beregning af foder- og energipriser i Den beregnede Smågrisenotering. Tidligere har foderpriserne været et gennemsnit af kontrakt- og markedspriser på månedsniveau. Kontraktpriserne blev indhentet august og januar, og eventuelt i maj ved store udsving i priserne, fra seks foderstoffirmaer fordelt over hele landet. Prisniveauet var baseret på levering af hele træk (36-40 tons) pr. gang. Herudover blev der indhentet råvarepriser hver uge til beregning af en gennemsnitlig markedspris.

Den nye datakilde bygger på griseproducenternes kasseposterings fra Ø90, som bliver opgjort på månedsniveau. Det er forudsat, at data kommer fra virksomheder med minimum 200 årssøer eller 5.000 producerede slagtegrise. Data indgår kun for de virksomheder, der har givet tilsagn til at deres data må benyttes til statistik. Det er desuden blevet analyseret, hvor stor en forskel der er i

foderpriserne mellem færdig- og hjemmeblandet foder. Færdig- og hjemmeblandet foder vægter hver med 50 % af foderprisen.

Priserne sammenlignes løbende med de fakturerede priser samt foderpriser i DB-Tjek og Business Check.

Udvalget for Den beregnede Smågrisenotering har på baggrund af de store udsving i prisen på energi, samtidig besluttet at energiprisen fremadrettet opdateres én gang om måneden i stedet for som tidligere én gang om året. Data fra Ø90 benyttes som for foderpriserne, ligeledes for prisen på energi.

Diverse styk- og kapacitetsomkostninger

Omkostningerne er afstemt med de omkostninger, der findes i Business Check Gris og DB-Tjek. Transportomkostningerne gælder kun for transporter under otte timer og er beregnet på følgende måde: lukket SPF-bil med 485 grise, 5,6 time pr. transport til 1.425 kr. pr. time samt åben bil med 700 grise og 5,6 timer pr. transport til 1.295 kr. pr. time. Der regnes med, at 1/3-del af grisene transporteres i lukkede biler. Omkostningen til at transportere 7 kg grise er skønnet til at udgøre 2/3-del af prisen for 30 kg grise.

Tablet 3. Styk- og kapacitetsomkostninger

Gældende fra og med uge:	26/2022	26/2023
Timeløn fra DB-Tjek, kr.	192	196
kW-timer pr. årsso (indtil fravæning)	320	320
kW-timer pr. smågris	12	12
kW-timer pr. slagtegris	14	14
Transport pr. smågris – griseringe*	12,7 kr.	12,7 kr.
Transport af 7 kg's grise – griseringe 67 % af 30 kg prisen*	8,5 kr.	8,55 kr.
Transport pr. sopolt, ved 75 polte pr. transport*	88 kr.	91 kr.
Produktionsafgift, slagtegrise	5,50 kr.	7,10 kr.
Produktionsafgift, søer	10,90 kr.	14,10 kr.
Veterinær rådgivning 75 kr., medicin 260 kr. og vaccine 265 kr. til søer	575 kr.	600 kr.
Veterinær rådgivning 1,0 kr., medicin 2,1 kr. og vaccine 6,0 kr. til smågrise	9,10 kr.	9,10 kr.
Veterinær rådgivning 2,10 kr., medicin 2,9 kr. og vaccine 1,50 kr. til slagtegrise	6,05 kr.	6,50 kr.
Omkostning til håndtering af gylle, der afsættes på gylleaftaler: 26 kr. pr. m ³ . Det forudsættes, at 45 % af gyllen afsættes på aftaler. Den gennemsnitlige omkostning bliver dermed 26 x 0,45, når omkostning ved udbringning på egne dyrkede jorde sættes til 0 kr.	9,90 kr.	11,7 kr.
KS-udgifter 38,90 kr. pr. sædportion, inkl. genafgift, leveringsomkostninger, kateter (5,6 sædportioner pr. årsso)	206,60 kr.	217,85 kr.
Diverse udgifter, agronomiel rådgivning, DAKA mv. søer	305,00 kr.	310,00 kr.
Diverse udgifter, agronomiel rådgivning, DAKA mv. smågrise	4,00 kr.	3,80 kr.
Diverse udgifter, agronomiel rådgivning, DAKA mv. slagtegrise	7,20 kr.	7,00 kr.

*Brændstoffillæg, svarende til 0,29 kr. pr. smågris er indregnet i transportprisen i 2023

Bygninger

Tabel 4. Bygninger

Byggepriser	Fra og med uge 26/2022	Fra og med uge 26/2023
Sostalde, pr. so indtil fravæning – løbeafdeling (7/15 i bokse, 8/15 løsgående): 20.270 / 22.055 kr. Drægtighedsstald er med ESF	20.950	21.105
Smågrisestalde, pr. stiplads til 30 kg	1.940	1.960
Slagtegrisestalde, pr. stiplads fra 30 kg	3.680	3.735
Afskrivningsperiode, bygninger	25 år	25 år
Afskrivningsperiode, inventar	12,5 år	12,5 år
Råbygningers andel af totalinvesteringen, sohold	67 %	67 %
Gulve og inventars andel af totalinvesteringen, sohold	33 %	33 %
Råbygningers andel af totalinvesteringen, slagtegrise	72 %	72 %
Gulve og inventars andel af totalinvesteringen, slagtegrise	28 %	28 %
Gennemsnitlig betalt rente **	1,62 %	1,97 %
Vedligehold pr. so indtil fravæning, årlig *	222 kr.	224 kr.
Vedligehold pr. smågrise-stiplads, fravæning til 30 kg, årlig *	21 kr.	21 kr.
Vedligehold pr. slagtegrise-stiplads *	39 kr.	40 kr.
BAT-søer, kr. pr. årsso	50 kr.	50 kr.
BAT-smågrise, kr. pr. smågris	1,3 kr.	1,3 kr.
BAT-slagtegrise, kr. pr. slagtegris	8,0 kr.	8,0 kr.

*) 0,6 % af nypris på råbygning og 2 % på inventar

**) Renten er gennemsnitlig betalt rente fra Business Check Gris 2022

Investering og arbejdsforbrug

Ved fastlæggelse af investering og arbejdsforbrug tages der udgangspunkt i en sobesætning på 1.250 søer med salg af 30 kg grise, og en slagtegrisebesætning med 4.400 stipladser.

Omkostninger til miljø omfatter alene BAT-omkostninger, som skønnes at dække de gennemsnitlige miljøomkostninger.

I løbeafdelingen er der fikserede søer i løbebokse henholdsvis løsgående søer, og søerne er opstaldet i bokse de fire første uger efter løbning. I resten af drægtighedsperioden er søerne opstaldet i dynamiske grupper og fodres individuelt med elektronisk sofodring, henholdsvis en ædeboks pr. so. Der anvendes en gennemsnitspris for de to systemer, som forventes at være lige udbredt på landsplan. I farestalden er der kassestier på 1,7 × 2,7 m med 1,2 m spaltegulv.

Smågrisestaldene er med to-klimasystem, 2/3-del fast gulv og tørfodring. Der opstaldes tre kuld pr. sti. I slagtegrisestalden er der 1/3-del drænet gulv og tørfodring. Både smågrise- og slagtegrisestalde er sektionerede. Priserne er inkl. gyllekumme og foderlade til opbevaring af indkøbt foder og udleveringsrum med rampe. Priserne er uden byggemodning af grunden (jord- og kloakarbejde), og der er ikke indregnet halmlade. Byggesagsomkostninger og miljøtilladelser er ikke medregnet i priserne.

Den samlede byggepris for et anlæg til søer med smågrise op til 30 kg er 31.400 kr. pr. so, inkl. foder- og gylleopbevaring, forrum mv., men ekskl. jordarbejde, miljø- og byggesagsomkostninger, som udgør 1.000 - 3.000 kr. pr. so-plads og 200-400 kr. pr. slagtegrise-stiplads afhængig af lokale forhold.

Kapitalomkostningerne i Den beregnede Smågrisenotering sammenlignes med kapitalomkostningerne i Business Check Gris, så der sikres sammenhæng i omkostningerne mellem Den beregnede Smågrisenotering og de realiserede tal i Business Check.

Gyllehåndteringsomkostninger

Der produceres 4,10 ton gylle pr. so og 0,129 ton pr. smågris og 0,541 ton pr. slagtegris (Kilde: Normtal 2022, Aarhus Universitet). Omkostninger til udbringning af gyllen belaster økonomien i griseproduktionen, hvis gyllen ikke anvendes på egen dyrket jord. Det forudsættes, at 45 % af gyllen afsættes til gylleaftager, hvor omkostninger til at håndtere gyllen kan variere meget. Omkostningerne til udbringning inkl. transport er sat til 26 kr. pr. ton gylle, og den vægtede gennemsnitsomkostning til gyllehåndtering bliver dermed 11,7 kr. pr. ton.

Arbejdsforbrug

I arbejdsforbruget indgår alle normale arbejdsopgaver inkl. driftsledelse.

Arbejdsforbruget er baseret på data fra DB-Tjek og fastsat til:

9,0 timer pr. årssø indtil fravæning

4,8 minutter (0,08 time pr. smågris)

10,5 minutter (0,174 time pr. slagtegris).

Poltepriser

Der indkøbes polte til grundpris, der løbende reguleres med slagtegrisenoteringen. Grundprisen tillægges et sundhedstillæg på 200 kr.

Kg-regulering

Tillæggene beregnes ud fra det princip, at DB pr. standard stiplads årligt skal være ens ved forskellige indgangsvægte. En fravænnet gris, der vejer 9 kg, er seks dage kortere tid i smågriseblanding end en fravænnet gris på 7 kg. En gris på 7 kg skal også starte på en dyrere smågriseblanding end en gris på 9 kg. Tilsvarende er grise fravænnet ved 5 kg en uge længere i fravænningsstalden, og de skal starte på en særlig god startfoderblanding. Fradraget til basisprisen ved 7 kg for grise, der vejer 5-7 kg, angives som et tillæg til 7-9 kg's vægtreguleringen.

UK-tillæg

Ændringerne i UK-tillægget varsles ca. tre måneder, før de træder i kraft. For at opnå UK-tillæg kræves det, at søerne går løse i alle staldafsnit i hele gold- og drægtighedsperioden, indtil de flyttes til farestalden. Desuden skal slagtevægten være indenfor basisvægtintervallet, og kødprocenten skal være ≥ 58 %. Fejl ved grisene, fx sorte pletter, halvørner og grise med ikke-læsbare tatoveringer opnår heller ikke tillæg.

Godkendelsesprocenten afhænger især af den gennemsnitlige slagtevægt og kødprocent. I regnskabsåret 2021/2022 var den gennemsnitlige godkendelsesprocent 90,3.

Krav til UK-producenterne

Stort set alle meromkostninger ved UK-produktion er forbundet med kravet om løsgående søer i løbestalden og de første fire uger af drægtighedsperioden.

Tabel 5. Omkostninger ved UK-produktion

	UK-regler i forhold til løbeafdeling Efter 1.1.2015	UK-regler i forhold til løbeafdeling Før 1.1.2015	Vægtet meromk. 12/20 til løbeafd. Før 1.1.2015
Meromkostning pr. 30 kg's gris, kr.	2,87	4,09	3,36
Meromkostning pr. slagtegris, kr.	2,87	2,87	2,87
Omkostning i alt UK-grise, kr.	5,74	6,96	6,23

De marginale omkostninger ved UK-regler i forhold til en sobesætning med ny dansk løbeafdeling er 6,23 kr. pr. UK-gris. Hvis omkostningen til UK fordeles med 12/20 til ældre løbestalde, bliver den vægtede omkostning pr. 30 kg's grise 6,23 kr. Meromkostning pr. 30 kg's grise udgør 3,36 kr. eller 55,7 % af de samlede omkostninger.

Tabel 6. Fordelingsnøgle meromkostninger (%) ved UK-produktion i forhold til traditionel dansk sohold med ny løbeafdeling

Andel meromkostninger	UK-regler i forhold til løbeafdeling Efter 1.1.2015	UK-regler i forhold til løbeafdeling Før 1.1.2015	Forholdsfordelt med 12/20 til ældre løbestald
Smågrise, 30 kg	50	59	55,7
Slagtegrise	50	41	44,3
I alt	100	100	100

I regnskabsåret 2021/2022 var den gennemsnitlige godkendelsesprocent for UK-grise 90,3 og slagtevægten var 87,3 kg. På basis af ovenstående resultater bliver UK-tillægget pr. 30 kg grise ved 87,3 kg slagtevægt, 20 øre i tillæg og 90,3 % godkendte følgende:

$$87,3 \text{ kg} \times 0,20 \text{ kr.} \times 90,3 \% \times 55,7 \% = 8,78 \text{ kr.}$$

Udvalget for Den beregnede Smågrisenotering

Smågrisesælgere	
Hans Chr. Tylvad	Skårupvej 8, 6900 Skjern Tlf.: 9736 2424 / 4079 2424, mail: hc.tylvad@gmail.com
Mathias Broholm Andersen	Brønderslevvej 182, 9900 Frederikshavn Tlf.: 3114 3938, mail: mathias@broholmandersen.dk
Smågrisekøbere	
Finn Eskelund Andersen	Sludevej 6, 5871 Frørup Tlf.: 4026 8486, mail: fea@sludegaard.dk
Svend Amstrup Jensen	Vesteragergaard, Dover Kirkevej 6, 6660 Lintrup Tlf.: 2372 7415, mail: svend_k_jensen@hotmail.com
Teknikere	
Bjarke Lassesen	Velas, Tlf.: 3057 0864, mail: bjl@velas.dk
Nicolaj Nørgaard	Danish Crown, mail: nicno@danishcrown.dk
Martin Bertelsen	Danske Svineproducenter, mail: msb@danskesvineproducenter.dk
Sisse Villumsen Schlægelberger	SEGES Innovation P/S Tlf.: 6134 8648, mail: siss@seges.dk
Sekretær:	Landbrug & Fødevarer, Sektor for Gris

SEGES INNOVATION

Tlf.: 87 40 50 00

info@seges.dk

Ophavsretten tilhører SEGES Innovation P/S. Informationerne fra denne hjemmeside må anvendes i anden sammenhæng med kildeangivelse.

Ansvar: Informationerne på denne side er af generel karakter og søger ikke at løse individuelle eller konkrete rådgivningsbehov.

SEGES Innovation P/S er således i intet tilfælde ansvarlig for tab, direkte såvel som indirekte, som brugere måtte lide ved at anvende de indlagte informationer.